

BUTLL. GCA (3) 1: 21-28 / 1983

DADES SOBRE LA REHABILITACIÓ I POSTERIOR RECUPERACIÓ
DE RAPINYAIRES.

ALEXANDRE DE JUAN (1)

Secció Territorial del Medi Natural de Barcelona

R E S U M

En aquest article s'exposen les experiències recollides en el Centre de Recuperació de Rapinyaires de Torreferrusa, dependent de la Generalitat de Catalunya. En aquest Centre han ingressat des del 1981, 133 rapinyaires. S'ha alliberat un total de 88 exemplars de 14 espècies diferents de rapinyaires diürnes i 4 de nocturnes. S'han obtingut notícies de 15 exemplars (17%), totes positives quant a l'adaptació al medi. Hom creu que la supervivència d'aquests ocells és prou elevada, i s'estima que pot arribar fins el 60 %. S'arriba a la conclusió que l'existència de Centres de Recuperació és molt positiva.

A B S T R A C T

In this paper are explained the experiences of Torreferrusa Raptors Rehabilitation Center of "Generalitat de Catalunya". In that Center has been entered, since 1981, 133 Raptors. 88 of 14 different diurnal species and 4 nocturnal, were released. We have received news of 15 raptors (17%), all positives with regard to the adaptation. We believe that these birds have a high level of survival, near of 60 % is estimate.

The author conclude with a defence of Raptors Rehabilitation Centers.

(1) Membre del C.R.P.R.

Des del mes de maig de 1.981, funciona a Torreferrusa (Santa Perpètua de Mogoda), el Centre de Recuperació de Rapinyaires depenent de la Secció Territorial del Medi Natural de Barcelona de la Direcció General del Medi Rural, de la Generalitat de Catalunya. Les tasques de rehabilitació es realitzen en col.laboració amb el Parc Zoològic de Barcelona, on ja es venien realitzant des de feia uns quants anys, i amb la col.laboració de membres del Centre de Recerca i Protecció de Rapinyaires.

Des que funciona el Centre, han ingressat en aquest 133 exemplars, dels quals³¹ han pogut ésser alliberats, pertanyents a les següents espècies: 29 Aligots (Buteo buteo), 13 Astors (Accipiter gentilis), 10 Xoriguers Grossos (Falco tinnunculus), 6 Milans Negres (Milvus migrans), 3 Àguiles Marcenques (Circus gallicus), 3 Esparvers (Accipiter nisus), 2 Falcons Vespers (Pernis apivorus), 1 Esparver Cendrós (Circus pygargus), 1 Arpella (Circus aeruginosus), 1 Falcó Mostatxut (Falco subbuteo), 1 Milà Reial (Milvus milvus), 1 Aufrany (Neophron pernopterus), 1 Voltor Comú (Gyps fulvus), 1 Àguila Calçada (Hieraetus pennatus), 2 Ducs (Bubo bubo), 5 Gamarussos (Strix aluco), 7 Òlibes (Tyto alba), i 1 Mussol (Athene noctua).

La procedència d'aquests rapinyaires és diversa: Requisats de persones que els han desnuat o que els tenien en captivitat des de feia temps, entregats per persones que els troben ferits, animals que en temps de migració es despisten, joves sortits del niu i que no poden sobreviure, etc.

Una qüestió que des de sempre s'ha plantejat és la de si els exemplars alliberats arriben o no a adaptar-se a la vida en llibertat. Moltes persones de reconeguda solvència científica asseguren que aquests animals moren pràcticament tots en ésser alliberats per una sèrie de qüestions entre les quals es troba "l'imprinting", no saber caçar, no trobar-se en condicions físiques adequades després d'un temps d'inactivitat a causa de la captivitat, etc.

En aquest article exposarem les experiències que nosaltres tenim al respecte i que vénen a demostrar que l'èxit és, en principi, força elevat. Els animals s'alliberen sempre amb el màxim de possibilitats de sobreviure : plomatge en perfecte estat, por a l'home, que cacin perfectament i que estiguin suficientment musculades, per la qual cosa els individus de les espècies més caçadores, quan podem i ho necessiten, reben un procés d'ensinistrament.

Pel fet d'ésser anellats tots els exemplars que es retornen a la natura, podem en molts cassos arribar a tenir notícies posteriors sobre ells : El nombre més gran el tenim sobre Aligots (Buteo buteo), car és l'espècie que compta amb més exemplars alliberats, Així:

- El 16 d'abril de 1.981, vàrem alliberar un Aligot (Buteo buteo) d'un any en un indret de la comarca d'Anoia, que sempre havia estat en captivitat. El 8 de maig va ésser agafat per una persona, de nit, a l'arbre on va veure que es posava per a dormir, a 2 Km. d'on va ésser alliberat. En veure l'anella ens va trucar. L'animal es trobava en

perfectes condicions físiques, la qual cosa demostra que caçava i podia sobreviure. El 21 de maig va tornar a ésser alliberat un altre cop en un indret pròper.

- El 22 de juliol de 1981 fou alliberat a la comarca del Bages una femella nascuda aquell any i procedent d'una niuada requisada que va haver d'ésser criada per nosaltres des de ben petita. Durant aproximadament un mes, es va observar l'exemplar per la zona, comprovant que sobrevivia i que demostrava bones facultats físiques.
- El 28 d'agost de 1982 es va deixar anar una femella adulta a la comarca d'Anoia que des de petita havia estat en captivitat. Vàrem tornar a observar-la el 25 de setembre de 1.982 al mateix lloc on la vàrem alliberar.
- El 20 de juliol de 1.982 un mascle jove d'un any, requisat a una persona que l'havia agafat quan ja volava, s'alliberà a la comarca d'Anoia. El 10 d'octubre de 1.982 era abatut per un caçador a 10 Km. d'on va ésser deixat anar.
- Una femella adulta, que feia molt temps que restava en captivitat va ésser ensinistrada, car no presentava bones condicions físiques. El 18 de juny va ésser alliberada a la comarca del Bages. L'1 de juliol va ésser agafada en entrar en un tancat on hi havia ànecs petits, en una granja al costat del lloc on s'havia deixat anar. El 19 de juliol era retornada a la natura a 6 Km. d'aquesta granja. Durant el mes d'agost va ésser observada diverses vegades prop de la granja d'ànecs, en una ocasió acompanyada d'un altre Aligot (Buteo buteo).

Pel que fa referència als Astors (Accipiter gentilis)

posseïm les dades següents:

- El 21 d'octubre de 1.980 fou alliberada a la comarca del Bages una femella d'un any, que havia estat trobada per la Guàrdia Civil, al mig d'un poble escapada de captivitat. Presentava el plomatge en pèssim estat, la qual cosa l'impe^{de}dia pràcticament volar. Va ésser ensinistrada per muscular la i en muda va ésser alliberada. A finals de desembre del mateix any, era morta d'un tret a 12 Km del lloc on havia estat alliberada. Una persona la recollia i ens ho comunicava.
- El dia 10 de juliol de 1.980 era alliberat a la comarca del Bages un mascle d'Astor (Accipiter gentilis) nascut aquell any i que va ésser criat per nosaltres des de petit, car venia d'una niuada de 2 polls que havien estat desnuiats i posteriorment requisats. El desembre del mateix any, una noia trobava en mig d'un bosc a 20 Km, l'animal mort d'un tret.
- Una femella d'Astor (Accipiter gentilis) de 2 anys, pertanyent a una niuada de 3 polls, va ésser desnuiada per nosaltres, en veure que es trobava molt feble i a punt de morir. Posteriorment va ésser ensinistrada i alliberada a la comarca del Bages el 4 de setembre de 1.982. El 8 de desembre del mateix any era trobada viva dins un colomar on havia entrat per una finestra, per on després no va poder sortir, a pocs metres d'on va ésser alliberada. Per les persones que viuen a la masia on pertanyia el colomar, l'Astor va passar totalment desapercebut durant el temps que va

viure a la zona. Actualment estem esperant que mudí les plomes que es va malmetre mentre eradins el colomar, i una vegada amb el plomatge reposat serà novament alliberat a la comarca del Berguedà.

- Un mascle d'Astor (Accipiter gentilis) que va caure del niu en ésser tallat l'arbre que l'albergava, va arribar a les nostres mans i va ésser ensinistrat posteriorment. Era alliberat un cop finalitzada la muda, el 18 de setembre de 1982 a la comarca de l'Osona. La setmana de Nadal de 1982 (dia no confirmat), va ésser observat al costat d'una casa de pagès per les persones que hi vivien l'Astor, s'estava menjant un pollet de gallina. En intentar apropar-nos a ell va desaparèixer entre el bosc. El propassat dia 24 de febrer va tornar a ésser observat al mateix indret.

Pel que fa referència a la resta de rapinyaires diürnes, tenim les següents experiències :

- A la comarca de la Cerdanya van ésser alliberats 6 Milans Negres (Milvus migrans) durant la primavera de 1.982. El dia 21 d'abril se'n deixaren anar 5, i el dia 9 de juny. En dies posteriors a l'alliberament observàrem que s'havien adaptat perfectament, volant com els salvatges, menjant perfectament, barallant-se amb còrvids i espantant-se de les persones de la mateixa manera que els Milans salvatges.
- L'1 d'agost de 1.980 vàrem deixar anar una Àguila Marcenca (Circaetus gallicus) adulta a la comarca del Bages, que ha via estat sempre en captivitat. Durant una setmana l'obser-

vàrem pels voltants volant perfectament i utilitzant tècniques de caça com les àguilles salvatges.

Quant a les rapinyaires nocturnes, les experiències que tenim, són dues :

- El 12 de novembre de 1.981 s'alliberà un Duc (Bubo bubo) adult a la comarca del Berguedà, que feia com a mínim 2 anys que estava captiu. El mes de desembre (dia desconegut) del mateix any, va ésser mort d'un tret, molt a prop d'on se l'havia deixat anar.
- Amb dos polls de Gamarús (Strix aluco) requisats, vàrem realitzar la prova d'habituar-los poc a poc a l'estat salvatge. Quan menjaven sols, es varen deixar en una habitació amb sortida a l'exterior que restava tancada, i cada dia se'ls donava menjar i preses vives. Una vegada crescuts, el dia 21 d'agost de 1.980, obrírem la comunicació amb l'exterior. Durant un mes aproximadament els vàrem observar prop de l'habitació on havien crescut. Després vàrem deixar d'observar-los, car progressivament s'anaren allunyant de la masia.

De 88 exemplars alliberats hem tingut notícies posteriors de 15 (17 %), i totes positives quant a l'adaptació d'aquets exemplars. Òbviament no podem extreure amb tants pocs casos uns percentatges fiables sobre l'èxit dels alliberaments. Entenem com a tal, que els exemplars arribin a adaptar-se perfectament i arribin a reproduir-se. En principi, sembla que la supervivència d'aquests ocells deu ésser bastant elevada, fins i tot considerem que pot assolir el 60%

Com a conclusió direm que la tasca dels Centres de Recuperació, i en el cas de rapinyaires en concret, pot ésser molt positiva en retornar a la natura animals que d'altra manera es perdrien. Això sí, aquesta tasca ha d'ésser se riosa i realitzada amb coneixements i medis pertal que es pugui assolir un tant per cent elevat d'èxits en les reintroduccions, i que els ocells puguin integrar-se totalment a l'entorn.